

HEILSUVERK

SKULU ARBEIÐA STYTTRI – MEN FYRI SOMU LØN

Ein loysn at bjarga heilsuverkinum er at stytta arbeiðstíðina hjá starvsfólkinum – uttan at lækka lønina

Áki Bertholdsen

– Nú má skil fáast á arbeiðsumstøðunum hjá starvsfólkunum í heilsuverkinum.

Hetta eru núverandi – kanska framtíðar politikarar – úr øllum flokkum, samdir um.

Tað kom fram á veljarafundi, sum tey trý fakfeløgini, Sjúkrarøktafelagið, Heilsurøktarafelagið og Heilsuhjálparafelagið, skipaði fyri mikukvøldið.

Tey siga, at í dag er veruleikin, at í miðal eru starvsfólk í Heilsuverkinum bara sett í starv 28 tímar um vikuna.

Hinvegin mugu tey taka nógvar eyka vaktir í frítíðini fyri at fáa endarnar at røkka saman, og sostatt arbeiða tey í roynd og veru nógv meiri enn tey eru sett í starv til at arbeiða.

Men ein vansi við eini slíkari skipan, er, at tey fáa IKKI eftirløn av tí, tey arbeiða yvir.

Í summum førum eru vaktirnar eisini stytta, so at arbeitt verður einar fimm tímar um dagin. Og sostatt noyðast fólk til arbeiðis hvønn dag, hóast tey bara eru sett í 0,75 starv, ella har áleið.

Fakfeløgini halda, at ein gongd leið er, at vit gera, sum tey gera í Noregi, har tað er ásett við lóg, at tey, sum arbeiða longri enn tey eru sett í starv til at arbeiða, hava krav upp á at verða settur upp í starvstíð so at hon samsvarar við veruligu arbeiðstíðina.

Trupulleikin skal loysast

Hanna Jensen, sum er valevni, og varatinglimur fyri Framsókn, heldur rætt og slætt, at hetta er ein spurningur, sum politiski myndugleikin eigur at taka ábyrgdina av at loysa. Hon heldur, at hetta er ein spurningur, sum er alt ov umfatandi til at vera ein samráðingarspurningur ímillum fakfeløg og arbeiðsgevarar.

– Tá ið talan er um almenna arbeiðsmarknaðin, kann politiski myndugleikin

VÁNALIGAR UMSTØÐUR

Umstøðurnar hjá starvsfólki í heilsuverkinum eru so vánaligar, at tey mistrívast. Tey sleppa ikki at arbeiða fulla tíð og fáa ikki pensjón av yvirtíð

Savnsmynd

ikki bara sita hendur í favn, men eigur at taka ábyrgdina á seg at loysa trupulleikan, heldur hon.

Margretha Kjærbæk, sum valevni fyri Miðflokkinn, og sjúkrarøktarfrøðingur, heldur, at starvsfólk skulu sjálvi sleppa at avgera um tey vilja arbeiða fulla tíð, ella ikki.

– Er tað neyðugt at áseta hetta við lóg, má tað gerast, sigur hon.

Ingvør Justinussen, valevni fyri Fólkaplokkinn, og somuleiðis sjúkrarøktarfrøðingur og varastjóri í Gigni, vísir á, at tað er ein stórir trupulleiki, at starvsfólk ikki sleppa í føst starv, men verða hildin føst í tímaløntum stórvum.

Hon vísir á, at játtanin til heilsuverkið er hækkað, men tað er ikki komin røktini til góðar, tí næstan alt er farið til dýrari viðgerðir og dýran heilivág – sum eisini hevur verið neyðugt.

Hon vísir eisini á, at tað er vanligt, at starvsfólk biðja um at verða sett niður í tíð, tí

orka er rætt og slætt ikki til at hava eitt fult starv.

Hon sigur, at tað er við vilja, at fólk bara vera sett í tímalønt stórv, tí tá ið sparringar skulu setast í verk, kunnu tey sigast úr starvi frá degi til dags.

Eisini Ingi Mittún, valevni fyri Sambandsflokkinn, og starvsfólk í umsitingini á Landssjúkrahúsinum, ásannar trupulleikin. Men eftir hansara tykki er ein trupulleiki, at skal onkur upp í setanarbrøki, skal onkur annars niður.

Hann vísir á, at játtanin til heilsuverkið er økt hesi seinastu árin. Men hækkingin kemur ikki røktini til góðar, tí hon røkkur ikki longri enn til at figgja tað, sum heilivágurin er dýrkaður.

– Í nógvar ár er røktin ikki batnað og tí má játtanin hækka, sigur Ingi Mittún.

Ronald Poulsen, sum er valevni fyri Sjálfstýrisflokkinn, heldur, at tað er burturvið, at starvsfólk bara sleppa at arbeiða 25-

28 tímar um vikuna. Hann heldur, at trupulleikin er, at játtanin er ov lítil. Men hann heldur eisini, at tað er eitt miðvíst endamál við at seta fólk í avmarkaða tíð, og tað er fyri at sleppa undan útreiðslunum til eftirløn.

– Tey, sum vilja arbeiða avmarkaða tí, skulu sleppa tað, men so skulu tey ikki verða noydd at arbeiða yvir.

Katrin Kallsberg, valevni fyri Tjóðveldi, og serlækni á Landssjúkrahúsinum, ásannar, at ein orsök til stóðuna, er, at játtanin er ov lág. Men talan er eisini um hugburð.

Hon er eisini forkvinna í Javnstøðunevndini, og hon heldur, at talan er um eitt javnstøðumál, men tað er ikki ein spurningur, samgongan hevur gjørt nakað sum helst við.

– Tvørtur ímóti hava tey gjørt gjøldur burtur teimum uppskotum, sum eru komin um javnstøðu, eisini uppskot frá javnstøðunevndini hjá ST.

– Tað er eitt miðvíst enda-

mál við at seta fólk í avmarkað starv, og tað er at gera tað lættari at manna kvøld- og náttarvaktir og vaktirnar um vikuskiftið og heilidagar.

Hon heldur, at tað er burturvið at siga, at skal onkur upp í tíð, má onkur niður í tíð, tí heilsuverkið hevur nógvar arbeiðstímar til tímalønt stórv. So saman við eini hægri játtan, ber væl til at at fáa viðurskiftini í rættlag.

Sonja Jógvansdóttir, valevni fyri Javnaðarflokkinn, og samskipari í Samtaki, ivast ikki í, at hetta er ein spurningur um peningur.

– Upp á seg eru vit tað norðurlandið, sum brúka minst av peningi upp á heilsuverkið, og tað eru sjálvsagt viðurskifti, sum raka sjúklingin.

– Hetta er eisini spurningur um, at politiski myndugleikin gevur lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum greið boð um at fáa viðurskiftini í rættlag. Fær lønardeildin politisk boð um at samráðst,

so at ongin lønarhækking verður, ger hon tað.

Sonja Jógvansdóttir heldur, at okkurt má gerast, tí av tí, at tey ikki fáa eftirløn av yvirtíðini, verður stættarmunurin enn greifligari í pensjónsárunum.

Stytttri arbeiðstíð – somu løn

Hinvegin føra starvsfólk á Landssjúkrahúsinum fram, at ein stórir trupulleiki er, at skulu starvsfólk í heilsuverkinum arbeiða fulla tíð, fer talið á starvsfólki at minka nógv. Sostatt mugu tey oftari átaka sær vaktir uttanfyri vanliga arbeiðstíð. Og eingin kann bjóða fólki nú á døgum at tey skulu arbeiða annaðhvørt vikuskifti.

Í hesum sambandi halda fleiri velevni ein máti at loysa hendan trupulleikan er, at stytta arbeiðstíðina.

– Ein máti er at vit í Føroyum gera, sum tey gera í Noregi, har eitt fult starv hjá teimum, sum arbeiða í skiftandi vaktum, er 32,5 tímar, men tað skal sjálvsagt vera uttan at lønin lækkar.

Katrin Kallsberg heldur, at tað er avoldað skipan, at tvíhalda um eina 40 tíma arbeiðsviku í háteknologiskum umorganarfaki, sum røktin í heilsuverkinum er.

Ingi Mittún skilur væl trupulleikan, men hann heldur, at tað er óheppið, at politiski myndugleikin lóggevur um arbeiðsmarknaðin, tí tað eigur at vera ein samráðingarspurningur ímillum fakfeløgini og Fíggjarmálaráðið. Hann vísir á, at skal játtanin til heilsuverkið hækka, skal játtanin til onnur endamál lækka fyri at fáa kabalina at ganga upp.

Margretha Kjærbæk heldur, at arbeiðstíðin fyri fult starv verður lækkað niður í 32,5 tímar. Eisini Ronald Poulsen og Sonja Jógvansdóttir taka undir við at taka málið upp við tí fyri eyga at stytta arbeiðsvikuna.

Hanna Jensen ásannar, at ein loysn kann vera at lækka tímatalið í einum fullum starvi niður í 32,5 tímar.